

European Workshop on „Prison Life and the Effects of Imprisonment: Multiple Perspectives on Imprisonment“, Dánsko, Odense, 20.–21. 4. 2016

Po předchozích ročnících, konaných v Berlíně, Bruselu a Londýně, se v dubnu letošního roku uskutečnil v pořadí již čtvrtý ročník evropského workshopu zaměřeného na vězeňskou problematiku. Na pořádání se spolupodílela pracovní skupina Evropské kriminologické společnosti European Society of Criminology Working Group on Prison Life and the Effects of Imprisonment a katedra práva Univerzity Jižního Dánska (University of Southern Denmark). Na půdě University of Southern Denmark, sídlící v malebném dánském městě Odense na ostrově Fyn, se podařilo vytvořit důstojnou a inspirativní atmosféru, hodnou akce evropského formátu.

Workshopu se účastnilo celkem 26 odborníků z devíti evropských zemí (Belgie, České republiky, Dánska, Irsko, Nizozemsko, Rumunsko, Severního Irsko, Skotsko, Velké Británie), mezi kterými nechyběli výzkumníci a výzkumnice, pedagogové či zástupci dánské vězeňské služby. Letošní workshop se zásluhou přítomných členek dánské vězeňské služby dělil do dvou pomyslných částí, konferenční a praktické. V rámci konferenční části zazněla řada podnětných referátů pojednávajících o různorodých aspektech vězeňství v (nejen) evropském kontextu, praktická část zahrnovala odbornou exkurzi do místní věznice.

Po úvodním přivítání a proslovu organizátorek zahájila první den workshopu Cristina Damboeanu, která hovořila o životních podmínkách odsouzených v rumunských věznicích, na kterou navázala Valentina Pricopie pojednávající o parlamentních debatách a jejich vlivu na rumunský vězeňský systém. Z Rumunska se poté přesunula pozornost na kontext České republiky v rámci prezentace Lukáše Dirgy, který se zaměřil na proces humanizace českého vězeňství. Po krátké polední

pauze pokračoval první jednacím den příspěvkem Karin Beijersbergen, která nastínila vlastní analýzu vlivu vybraných aspektů života za mřížemi na recidivu kriminálního jednání. Margurite Schinkel se zaměřila na vězeňství z perspektivy životní biografie jedince a Anja Dirkzwager poté pomyslně přenesla přítomné posluchače svým referátem zaměřeným na vztah mezi vrstevnickými sítěmi a agresivitou do kontextu nizozemského vězeňství. Pomyslná cesta evropskými vězeňskými modely pokračovala vystoupením Isly Masson pojednávající o faktorech ovlivňujících četnost a kvalitu návštěv odsouzených během výkonu trestu odnětí svobody v britských věznicích. Britského vězeňství se týkaly i následující příspěvky Fabia Tartiniho, zdůrazňující možnosti a limity „rozkvětu“ (flourishing) odsouzeného během pobytu ve vězení, či Azrini Wahidin, hovořící o vztahu mezi vězeňskou zkušeností a politickými protesty. První konferenční den poté zakončila svou prezentací na téma vězeňského jídla An-Sofie Vanhouche z Belgie.

Druhý den ráno se všichni účastníci sešli na místním vlakovém nádraží, odkud společně vyrazili do 20 kilometrů vzdálené věznice Søbysøgård, která je unikátní spojením tzv. otevřené a uzavřené části. Otevřená věznice (anglicky open prison) je umístěna v historickém areálu bývalého zámku, postaveného v 15. století. Starobylá budova zámku kontrastuje s nově vybudovanou uzavřenou částí věznice, která poskytuje odsouzeným vysoce moderní a nadstandardní podmínky pro výkon trestu odnětí svobody. Ve srovnání s českým kontextem působí místní věznice až neuvěřitelným dojmem. Po vstupu do návštěvnického centra, které je vybaveno prvotřídním zařízením a v jehož části nalezneme i byty pro rodiny odsouzených, které zde mohou s odsouzeným strávit víkend, nabude neznalý pozorovatel dojmu, že se ocitl spíše v hotelovém než vězeňském zařízení. Tento pocit nás neopustí ani po přesunu do střežené části věznice, kde se nacházejí ce-

ly odsouzených, které však dávají pojmu cela naprosto (ve srovnání s českými věznicemi) novou dimenzi.

Mezi standardní vybavení samostatných cel patří například televizor, počítač, vlastní koupelna či sociální zařízení. Nutno podotknout, že za většinu z nabízených služeb si však odsouzení musejí platit. Zajímavý je zde taktéž způsob stravování, které si obstarávají odsouzení samostatně ve společné kuchyni. Přes vězeňský portál si na základě prostředků uložených na vlastních kontech objednávají potraviny, které si poté samostatně dle libosti zpracovávají. Tento způsob delegování autonomie v oblasti stravování je úzce spojen s pracovními činnostmi, které jsou pro odsouzené dobrovolné, ale drtivá většina z odsouzených možnosti zaměstnání ráda využívá. Věznice je povinna nabídnout každému odsouzenému zaměstnání, k čemuž je využívána vězeňská kraví farma či dílna na zpracování dřeva a kovových materiálů. Vedle pracovních činností je velký důraz kladen také na vzdělávání odsouzených, kteří mohou pro tyto účely využívat online kurzy či interakce s vězeňskými pedagogy.

Po velmi inspirativní a obohacující návštěvě věznice Søbysøgård, reprezentující ideál moderního vězeňství, se účastníci workshopu přesunuli na půdu univerzity, kde pokračoval druhý blok konferenčních vystoupení. Zahájila jej Yvonne Jewkes, která představila projekt zaměřený na vliv

vězeňské architektury na životní podmínky ve vězení. Jennifer Turner poté nabídla náhled na vězeňský svět perspektivou organických buněk. Dopolední část druhého jednacího dne zakončila Victoria Knight příspěvkem, ve kterém obrátila pozornost k digitálním technologiím ve vězeňských zařízeních.

Workshop pokračoval po polední pauze druhou částí, ve které zazněly dva referáty – Philippy Tomczak, zabývající se sebevraždností ve věznicích, a Michelle Butler, která pojednávala o vztahu mezi návštěvami odsouzených a porušováním vězeňských norem. Workshop byl zakončen závěrečným proslovem organizátorek letošního ročníku a zástupkyně Evropské kriminologické společnosti, které se shodly na vysoké úrovni přednesených referátů i na pozitivním přínosu pravidelného setkávání odborníků napříč evropským kontextem.

Dánský workshop úspěšně navázal na předchozí ročníky a ze setkávání členů pracovní skupiny Evropské kriminologické společnosti se tak stává tradiční významná událost na poli mezinárodního (nejen evropského) vězeňského výzkumu. Předsedkyně pracovní skupiny Anja Dirkzwager na závěr pozvala všechny zúčastněné na další ročník workshopu, který by se měl s největší pravděpodobností konat na jaře roku 2017 v Amsterdamu pod záštitou Netherland Institute for the Study of Crime and Law Enforcement.

Lukáš Dirga